

21748

Kielkomp
dwójka

III

H. H. H. Dr.

P

na Anna z Sztamberku

czarnockiego ks. Woyciecha i Kalogranat albo
Kazanie przy ciekniach Uny ks. Ostrogski.

PANEG. et VITAE

Polon. Fol.

№ 893.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0005460

MALOGRANAT
ABO
KAZANIE

Przy
EXEQVIACH

Iásnie Oświeconey Iey Miei Pánicy,

P. ANNY z SZTEMBERKV
XIĘŻNY OSTROGSKIEY,
HRABINEY NATARNOWIE:
Woiewodżiny Wołyńskiej:

Miane

W IAROSLAWIV, w KOSCIELE S. MIKO-
łajia/ Pánien Zakonnych s. Benedykta fundo-
wánym/y nádánym od teyże K. J. M.

9. Stycznia.

Roku Pánstiego/ 1636.

Przez

K. WOYCIECHA CZARNOCKIEGO
Societatis IESV.

Zá dozwoleniem Stáršych.

W KRAKOWIE,

W Drukárni Fránciřská Cezárego.

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF
Oxford
PRINTED AT THE
UNIVERSITY PRESS
WIA OSAWIV. & KOSCIUSZKO
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF
Oxford

24.748 III

Iáśnie Wielmożnym Ich MM. PP.

Jáśnie Wielmożnemu Pánu á Pánu/

Ie° M. P. S T A N I S Ł A W O W I

Hrábi ná Wiśniczu

L V B O M I E R S K I E M V,

Wojewodzie Ziem Ruśkich: Sandomierskiemu, Spiskiemu, Białocerkiewskiemu, Dobczyckiemu, Krzepickiemu, Niepołomickiemu, &c. &c. Stároście.

Jáśnie Wielmożnemu Pánu á Pánu/

Ie° M. P. T H O M A S Z O W I

Ná Z A M O S C I V Z A M O Y S K I E M V,

KANCLERZOWI WIELKIEMV KORONNEMV:

Generałowi Małopolskiemu, Krákowskiemu, Knyszynskiemu, Sokalskiemu, Gomárfkiemu, Rábíztynskiemu, Nowotarg-
skiemu, &c. &c. Stároście.

Jáśnie Wielmożney Páni á Pániey/

Iey M. P. K A T H A R Z Y N I E K S I Ę Ź N I E

Z O S T R O G A Z A M O Y S K I E Y,

Wielkiey Kánclerzyney Koronney, &c. &c.

Jáśnie Wielmożney Páni á Pániey/

Iey M o ś c i P. A N N I E K S I Ę Ź N I E

N A O S T R O G V C H O D K I E W I C Z O W E Y,

Wojewodżiney Wileńskiej, Wielkiey Het-
mánowej W. X. Litewskiego.

pp. m. m.

Jáśnie Wielmożni Mościmi Pánowie,

A L O G R A N A T, ábo Kazanie, ktorem
miał przy Exequiách Jáśnie Oświeconey Xieżny
I. Mości, Xieżny Anny z Sztemberku Ostrog-
skiej, Pániey Wojewodżiney Wołyńskiej, Pá-
niey Mátki W M. M. M. P P. Pániey á Do-
brodzieyki nášey Mćimey, podáiac do czytania, myślíłem komu

ten Xiazecy Málógránat ofiarować. Wspomniałem sobie że
 Málógránat, do ktorego się wiele odzyna, iednemu przypisać
 niebezpieczno. y nie dobrze się nądało Párysowi (iáko Poetowie
 udáia) gdy go Iuppiter ná to wysádził, áby iedno złote iáblko,
 do ktorego się wiele vbiegáło, iedney osobie przysadził. W tey
 watpliwości będąc, á myślac pilno iáko sobie postąpić, nápadłem
 ná zacne Kleynoty, ábo Herbyiednego z W. M. M. M. PP.
 y obaczyłem ná trzech mieczách zielone iáblko. Chciałem wy-
 rozumieć, coby się przez ten Hieroglifik znaczyło; wyczytałem,
 że trzy bráćia, gdy im iáblko do gory rzucono, dobywszy mie-
 czow, lotne iáblko ná trzy miecze zgodnie wzięli. Z tey oká-
 zyey wziętem otuchę, że W. M. M. M. PP. ten Málógránat
 zgodnie odemnie weźmiećie, á tym bárzies, że w Kazániu moim
 nie ná podobieństwo iáblka, ále pod podobieństwem sádu málógrá-
 natowego wystáwiony jest; á do sádu wiele wniść moga. W nidź-
 cieś moi MM. PP. y MM. PP. do tego Sádu, á z Málógrá-
 natow Xiazecych póżytki bierzcie. Saul nim został Krolem,
 báił się pod Málógránatem, Saul morabatur in extremá
 parte Gabaa sub malogranato: á dobrze mu się to nágradziło,
 poniewás iáko ieden mowi: dum suam in granis purpuram
 & suam in cortice coronam præfert, nihil potius quàm
 Regem coronatum purpuratumque adumbrat. Ze Máló-
 logránat w ziarnkách swoich, ná kstalt sárlatu czernieni się, y
 ná wierzchu Korone nośi, prorokował Saulowi o Purpurze, y
 o Koronie Krolenskiey. Ták y ten málógránat Xiazecy, kto
 się przynim zábáwi zbieráiac owoc przykádow dobrych, y świa-
 tobliwości Chrześciáńskiey; á wysokich cnot Páńskich, uczyni
 nádzieję, że náśládownce tákiey pobożności, nie minie Niebo, do
 ktorego któżkolwiek wnidzie, káždy Krolem będzie. Y zda mi
 się iákoby słyszał Xieźne Iey Mość mowiaca tymi słowy: kto-
 rych używa v Pliniusa Pomoná, ábo Bogini sádown, tym się
 szczycac, iż ktokolwiek chce zázyc owocu z drzewá, rekę do gory
 wynieść, á z á tym cœlum spectare, y oczy ku Niebu obroćić
 musi.

1. Reg: 14.

Franciscus
de Mendo-
za,

In proce-
miolob: 23.

muſi. Tak y w tym naſzym ſądzie, kto ſzkolwiek zechce go ſzżyć,
y z málogránatow Xiażecych owoc dobrych przykładow zbierać
będzie, y oczy do niebá obroci, y ręce, to ieſt, ſprawy ſwoie do
gory podnieſie, ſtáráiac ſie áby káżdą ſpráwá niebá godna bylá.
Bierzcieſz MM. PP. ten Málogránat Xiażecy, to ieſt, wize-
runk namilſzey Pániey Mátki WM. Niech przy Srzenia-
wie twoiey, ábo Rzece Herbowney Iáſnie Wielmożny Miłoſći-
wy Pánie Woiewodo Ruſki, ten málogránat ma ſwoię ozdobe,
ſicut lignum, quod plantatum eſt ſecus, decurſus aquarum; Pſalmo 1.
iáko drzewo ktore wſádzone ieſt nád ſciekaniem wod. Niech
będzie ten Málogránat Iáſnie Wielmożny Miłoſćiwý Pánie
Kánclerzu Wielki Koronny, przy zacnych twoich Mieczách, ná
ktorych Iábtko zielone Sádowi Xiażecemu ozdoby doda. Niech
od Mieſiacow wáſſych Xiażecych Iáſnie Wielmożna Miłoſćiwa
Páni Kánclerzyna Wielka Koronna, Iáſnie Wielmożna Mi-
łoſćiwa Páni Woiewódzina Wileńska, ten Málogránat ozdo-
be ſwoie weźmie, y káżde Iábtko niech ſię ná nim od iáſnego wá-
ſſego Mieſiacá wyda: á wyda záſte, gdy tak będzie ſwieciło
ſwiatło wáſſe przed ludźmi, żeby widzac Cnoty máćierzyńskie
w zacnych Corkách, wielbili Oycá náſſego, ktory ieſt w niebie-
ſiech. A poniewáſz przy Málogránatách Xiażecych, ieſt y li-
cha praca moiá, tę ia z nizkim poktonem podáie do rak WM.
Miłoſćiwych Pánow, użynyſy ſłow wielkiego Kráſomowce
Rzymskiego Antoniuſá Muretá, ktorych ten Orator wielki
użył, przypisaſy Kſiege ſwoie Scypionowi Gonzádze S. R.
Imperij Principi: Offero tibi munus Scipio Gonzaga, ſi
aut ex ſuá, aut ex Tuá dignitate ſpectetur, perexiguum; ſi
ex viribus meis, mediocre; ſi ex animo, magnum. Tych
ia ſłow używam, y oſiáruie ten Málogránat w Kazániu moim
wyſtáwiony; względem Wielmożnoſći wáſſey Iáſnie Wielmo-
żni Miłoſćiwi Pánowie, y względem ſiebie ieſt máły; względem
ſit moich, pomierny; względem áffektu mego wielki: ále z tey
miáry bárzo wielki, że nieſie przed oczy WM. MM. PP. wi-
zerunk

zerunk wielkich cnot, Wielkiej Xieżny, a Pániey Mátki WM.
MM. Pánow. Nic nie watpie że WM. MM. PP. te pra-
ta moje iákazkolwiek iest, a że o Cnotách Xieżny ley Mości iest,
chetnie przyjmuiac, mnie z Zakonem moim w Miłóściwey tá-
sce swey chować bedziecie, do ktorey sie z modlitwami memi Ká-
pláńskimi, y nizkim poklonem pilnie oddáie.

WM. MM. PP.

Naniższy slugá

X. Woyciech Czárnocki Soc: IESV.

KAZA-

K A Z A N I E.

Emisiones tuæ paradisus malorum puni-
corum cum pomorum fructibus, cum v-
niuersis lignis Libani. Cant: 4.

*Szczepy twoie Sad málogránatow z owocami iáblek, ze wśytkami
drzewy Libáńskimi.*

Dziś trzeci dzień w Kościele Janá świętego/ od-
daliśmy ostatnia posługę zacnemu ciálu Jásnie
Oświeconey X. J. M. X. Anny z Sztembertu
Ostrogskieg/ Pániey Woiewodziny Wolyn-
skiej/ Pániey y Dobrodziejki nášej miłosć-
ney. Wczorá w Kościele Górskim Jásnie
Wielebny Jego M. X. Biskup Przemyński z Duchowieńst-
wem tamtecznym/ odprawił Requiem zá duśe iey X. Mósćci. Dniá
iutrzeyšego znówu w Kościele Janá s. Brácia moi Zákonni ob-
stapia Káráśálk Kiazecy/ y modlitwy swoje Zákonne przy ofiá-
rach Kápláńskich Bogu ofiárowác beda/ zá Dobrodziejkę swoje
miłosćiwą. Dniá dzisiejšego Pánny Zákonne wystáwimy
theátrum zákosne/ á ná nim trunne/ znát śmierci Kiazecy nam
przed oczy kładac/ ereqwie odpráwuia zá Fundatorke. Mogł-
by nam kto zádać/ Káplani/ Zákonnicy/ y Pánny Zákonne/ cze-
mu y nas/ y siebie ták długo rzewnicie? Czasby sie już wtulić/ po
zákosney śmierci X. J. M. y mógłby kto ták ná nas nástąpić z Pi-
śná: *Vmártá Iudyth sławna Mátroná w Bethuliey, plákał iey lud* Judith: 16.
wśytek dni siedm. Luxit illam omnis populus diebus septem. V-
márt Iákob w Agyptcie, Oćiec Iozephá, wielkiego chlebo dawce obydwá-
telow Agyptskich, Agyptcyánie plákáli Iákobá dni siedmdziesiąt: Genes: 50.

fleuitque eum Aegyptus septuaginta diebus. **Kieźná Jey Mość**
oddala Duchá Bogu trzydziestego dnia **Oktobra**; plakaliście iey
w pierwszy tydzień/ iako Judythy przez siedm dni. Jesli to nie
dosyć/ wiec od onego wtorku/ ktorego skonala/ do poniedzialku/
ktorego pogrzebiona iest/ wyslo dni siedmdziesiat/ toście pla-
kali iako Jakoba. Na cozieście y wczora/ iako na nowy zache-
lisście žal/ y dzis placzecie/ y na intro lament zapowiadacie: **Alle**
ia odpowiem; **Nie** mozem sie iescze wtulic/ y co wiedziec kiedy os-
schna powieki nasze/ y kiedy do Boga przestaniem mowic z **Siere-**
miąsem; Recordare Domine, quid acciderit nobis, pupilli facti
sumus. *Wspomnij Miłosćiny Boże co się z nami stalo, stalismy się*
sirotami, iako dzieci bez Matki; a tak wielki žal v nas/ y dlugo be-
dzie. **Placz** ktory byl w **Hieruzalem** po smierci **Jozyasa** **Krola**
pobożnego/ opisuie **Zacharyas** w te slowa: Magnus erit planctus
in Hierusalem, sicut planctus Adadremmon in campo Mageddon:
zachar: 12. **a** wedle siedmdziesiat tłumaczow: Magnus erit planctus in Hie-
rusalem, sicut planctus malogranati, quod in campo succiditur. **Plá-**
kac beda w **Hieruzalem** **Jozyasa**, iako **malogranatu** placze gospodarz,
gdy mu go w polu wytna. **Placze** gospodarz po wycietym drzewie, z
ktorego zbieral owoc, y mial doroczna intrate swoje. **Tak** plakali
Ierolimczycy **Jozyasa** **dobrodziecia**/ ktory im stal za **malogran-**
nat. **Roxem** iako swiadczy **Cornelius**, wyciety byl sad **ma-**
logranatowy/ po smierci iego/ na znak tego/ ze **Jozyas** przy sa-
dzie **malogranatowym** poległ; y na znak tego/ ze gdy im v byl **Jo-**
zyas/ iakoby sad **malogranatowy** wyciety byl. **A** **Kieźny J.**
M. iako **malogranatu** plakac dlugo nie przestaniem: bo gdy to
drzewo smierc podciela/ **Kaplanom**/ **Zakonnikom**/ **Pannom**
Zakonnym/ y rozmaitym v bogim/ v byty doroczne dobro-
dziestwa/ y wielkie w ialmużnach/ a nie pochybne dochody. **Jes-**
dnak w tym żalu/ te bierzmy pocieche/ ktora **Hieronim** swiety
Episk: 74. mial po zesciu wielkiej **Paniey** **Kzymianki** **Paule**: Amisio illius
coelestis domus habitatio. **Mysly** sila vtracili/ **gdysly** taka **Do-**
brodzieyke vtracili/ ale ona wiele nabyla/ kiedy iako mamyna-
dzieie/ nieba dostala/ do ktorego vstawicznie testnila/ na ktore
cieško robila/ y ktorego sie drogo dokupowala; slowem rzeka:
nas škoda potkala nieoszacowana/ gdy nam smierc ten **malogran-**
nat wyciela; ale **malogranatowi** lepiey/ bo iest przeniesion do le-
pšego **Kaiu**/ y tam w drzewo żywota wszczepiony/ z kad wycie-
ty nie bedzie. **A** **izsly** zalozyli fundament o sadzie **malogranat-**
owym/ przypatrzmy sie na tym **Kazaniu**/ iako **X. J. M.** byla **ma-**
logranatem z vrodzenia/ z cnoty/ y rozmaitey szczesliwosci.

Jest ten

Est ten zwyczaj nie tylko Krásomowcom polityckich / ale
y Oratorow Kościelnych / że wspominać na cnoty ludzi
pobożnych / wspominać przy tym y na zacne Przodki ich.
Doktor Kościelny Hieronym święty / piśac Epitaphium
Pauley / lubo sie deklaruie / że niechce oney wielkiej Kzymiántki / Epist: 7.
tylko z cnoty chwalić: Nos nihil laudabimus, nisi quod proprium
& de purissimo sanctæ mentis fonte profertur y drugim chce zostá-
wić / áby z Kroniki chwalili; iednak zleciać drugim / iáko one
Heroine z fámiliei zalecić máia / sam wywodzi Análogia: Carpa-
mus igitur narrandi ordinem, alij altiùs repetant & à cunabulis eius,
ip[s]isq; vt ita dicam crepundijs matrem Blæfillam & Rogatum pro-
ferant patrem; quorum altera Scipionum Gracchorumq; proge-
nies est; alter per omnes ferè Gracias vsq; hodie stemmatibus &
diuitijs ac nobilitate Agamemnonis fertur sanguinem trahere, qui
decennali Troiam obsidione deleuit. Opisuie Oycá iáko dom
stárożytny / á iáko po Herbách znać spowinowácony wšytkim
Kiażetom Gracyey / y od samého Agamemnoná idzie / ktorego w
slawitá woyná Troiáńska. Mátká z Domu Scypionow / y
Grachusow z naprzednieyszych fámilii / w Rzeczypospolitey
Kzymińskiey. Wiec y Doktor wšytkich Doktorow Duch s. wspo-
mináć święta Pánia Anne wdowe / y Proročina / zácyna od Luc: 2.
fámiliei / y wywodzi Análogia od Oycá: Filia Phanuel; y od dals-
zego Przodká / de tribu Affer, z Pokolenia Affer. Ja kiedybym
chciał podać zacność Domu X. J. M. z Szeimberku Koscizano-
ki / mogibym rzec: Anna de tribu Affer. Affer był z potomków
Jákobá Pátryárchy / w ktorego domu Moyzeš imieniem Bo-
żym / między inšymi to też Błogosławieństwo zostáwił: Ferrum
& as calceamentum tuum: żelázo y miedź obuwie twoie. Deut: 33.
Kádzi-
lem si: tłumaczow Piśná Bożego / coby to była zá benedykcya /
ten mi sie comment wdał. Błogosłáwi Moyzeš fámiliei / iż ma
być waleczna / y ná slawę robiac / od wierzchu głowy / áż do stopy
nogi ma w żelazie chodźic. iáko by rzekł: ma tu być od szybaká / áż
do podkowy żelázo. Fámilia Oyczysta X. J. M. początek ma
od Jástrzebcá / w ktorego domu to sie Błogosławieństwo pełni /
że od szybaká / áż do podkowy koniá / do podkowy Herbowney tu
żelázo słyne. Jástrzebiec był Hetmánem Polskim; pierwszy v-
nas wynalazł podkowy / y konie kowác / á tym sposobem ná goto-
ledzi woysko nieprzyiacielskie zwyciężył. Ná znák zwycięstwa /
dano Herb Podkowy w błękitnym polu. Podkowe ná znák te-
go / że iego dowócipem náleżona podkowa. W błękitnym polu /
ná znák

Viegas in
6. 7. Apoc.

Iudic: 9.

1. Regum 18.

na znać tego / że nieprzyjacielskie woysko na gołoledzi porąził.
Moglbym przy tych słowach: Anna de tribu Affer zacność Siami-
lię Oczyszczy X. J. M. listom waszym podać; ale że thema Ka-
zania mego *Málogránat*, pod *málogránatem* episke. *Málogra-*
nat iest drzewo / które rodzi owoc w koronie. Kto świadom tego
owocu / musi zeznać / że zawżę na tym iáblku Koroná; y tak owoc
málogronatowy iest / iáko by Krol iáki z przyrodzenia / bo sie rodzi
w koronie. Vnum inter omnia poma coronatum est, regalemq;
coronam præfert. V nas w PolŹce / co dom Szláchceki / to
drzewo *Málogránatowe*; co wrodzony Szláchcié / co wrodzona
Szláchcianká / to Syn Koronny / to Córka Koronna; to *Málo-*
gránat który sie rodzi w Koronie. Ktá sie Szláchta Polska tym
kontentuié / że choć im Korony ofiaruia Krolewskie / dla Koron-
ny Krolewskiej / Szláchcekiej odstapic nie chcą. W Interres-
gnum po Henryku J. W. P. Janowi z Sztemberku Kestce / Wo-
iewodzie Sandomirskiemu / zacnemu rodzicielowi X. J. M.
ofiarowali Polacy Koronę / y Kándydatem go uczynili na Kro-
lestwo Polskie; kontent był być Synem Koronnym / Krolew być
niechciał. Tak sietu stało z naszym *málogranatem* / iáko przed czas
oney Elekcyey / na której drzewa obierały sobie Krolá; uczyniły
Kándydatow Oliwe / Máciice winna / y do każdego z nich po-
iedynkiem mówily: Kestkazy nam. Ale y winna Máciica
odpowiedziála: *Aza mogę opuścić wino moje? y oliwá: áza mo-*
gę opuścić tłustość moję, á isć żebym między drzewy wyniesiona była?
Tak y nasz *Málogránat* kontentuié sie swoia Koroná / y dla Koron-
ny Krolewskiej / niechce odstapic swojej. Nunquid deferam co-
ronam meam? Lecz nie tylko Polacy wazá sobie być Szláchci-
cem Polskim / ale Krolowie Szláchciá Polskiego / iáko Krolá
wazá. Roku 1564. zá Janá z Teczyná Woiewode Belskiego /
zmówił Krol Szwedzki Krolewne / máiac záto / że zá Polaká
zácnie Wrodzonego wydaiać Córke / iáko by zá Krolá wydał. To
nie došlo wesele: bo Jan Teczynski po żone iádac / na merzu w-
márl. Nie dawno temu; áza w PolŹce nie było zá Stephaná
Krolá / co w Rzeczypo polircy Izrálskiej / zápanowania Sau-
la? Widzac Krol dzielnego Męzá Dawidá, uczynił go Hetmánem:
posuitque eum Saul super viros belli; y chcąc zá niego wydać Kro-
lewne Córke swá / náprawił dworzan / áby mu rádzili ono *Má-*
łóstwo: Esto gener Regis: Bądź Zięciem Krolewskim. Ste-
phan Krol Polski / krewny swoje ráil zá Polaká zacnego / y iáko zá
drugiego Dawidá Janá na Zamosciu Zamoyckiego / Wielkiego
Kánclerzá Koronnego / y Wielkiego Hetmána Koronnego / má-
iac zá

iac za to/ że kiedy Synowicá iego za tym Polakiem będzie/ iáko by za Krolem była. Dosyć ztad sie pokázuie/ że Wrodzenie X. J. M. w zacnym Domu Ich MN. pp. Kostkow/ iáko málogránat w Koronie z Mátki/ ile przodków/ tyle málogránatow pod Korona/ nie tylko Szláhecka/ ále y Krolewska. A co wietka/ sa tu málogránaty z Oycá y z Mátki pokrewni/ w Koronie niebieskiej; gdyż w Domu X. J. M. nie tylko z wrodzenia zacni/ ále y swiatobliwoscia ná wshyték sriát sławni sie náydúia. Jácek s. Odrowaz: Stánislaw Błogostáwiony Kostka. Lecz że o tym raz mowiono/ ia powtarzác nie chce/ á do Málogránatow cnot iey Książecych mowé moie obracam: iednáť y tych/ ktore drudzy wspomínáli/ wspomínác nie bede/ co drudzy opuścili/ to wezme przed sie; o Religiey iednáť Kátholickiey lubo drudzy dostátecznie mowili/ y ia dońke.

Zacny Málogránat w tym Sądzie Książecym/ Religia Kátholicka/ á Málogránat pod wieniec. Piotr s. tych/ kterzy w Chrystusa wierza nazywa Krolami/ iż sie sstáia Synami Krolá Niebieskiego/ y máia práwo ná Krolestwo iego. Ztad Ceremonia dawna Kościelna/ że po Chrzcie kładziono wieniec ná nowego Chrześcianina/ o czym piše Seuerus Alexandrinus: Eleuant baptizatos ad altare, eisq; dant mysteria, Eucharistiam, & fertis eos coronat Sacerdos. Czynia ich uczestnikami Tájemnic Ciátá y Krwie Chrystusowej, dáie Káptan Wieniec ná głowę. A przýdáie co do nich w tey Ceremoniey mowi: Fratres mei, psallite hymnum filio dominatoris omnium, qui Regum coroná vos coronauit: Bráćia moi, zaśpiewayćie Hymn Synowi pánuiacego náde wszytkim, ktory was ukoronowat Korona Krolewska. O teyże Koronie mowi Chryzostom swiety/ w Kázaniu do ludzi przystepuiczych do Chrztu: Mementote mei, quando coronam solis radijs splendidiolem sentietis in capite. Pámiętayćie ná mię, gdy uczucie ná głowie wászey nád promienie Słoneczne iásnieyszy wieniec. Ztad (rzecz iásna) gdy kto w Kościele Kátholickim odradza sie z wody y Duchá swietego/ ten sie rodzi Bogu/ iáko málogránat pod Korona/ iż ma zadatek ná Krolestwo niebieskie. Tuby zápláćác ná niektórych/ co dáia sobie te Korony wydzierác/ gdy odstápiwszy prawdziwey Wiáry/ odbiegáia Kościelá iáko mátki/ y wdawşy sie zá mácocha odśzepienstwa y Herezwey/ w bledzie gina. X. J. M. y owşem zacny dom iey táť z Oycá iáko y z Mátki/ pámiętáli ná przestroge Bostka; Tene quod habes, vt nemo accipiat coroná tuam. Nie dáli sobie wydrzec tey Korony. Apocal: 3.

1. Petri 2.

Lib: de Baptif.

Hom: ad Baptiz.

Crom. l. 2.

Religia Kátholická wzięła Polstká od Mieczysława/przodká X.
J. M. który wrodziwszy się ślepo/ siódmego Roku przeżył; y
był to znak / że miała Polstká za panowania iego przeżyć; y
przeżyła zaiste / prawdziwego Boga uznawszy. Od tego
Przodká X. J. M. wziawszy Religia/iako własny domu kłeynot/
w całe aż do śmierci dochowała/ ciesząc się/ że w wierze Kátholi-
ckiej schodzi z tego świata. A dobrze przed śmiercią dziwnie się
tym cieszyła/ że w Domu iey/ z Oycá y z Mátki nie pozostał żaden
Heretyk. Nie moge y tego zamilczec. W ostatni tydzień przed
śmiercią/ w dzień Błogosławionego Stánislawa Kostki/ w sto-
lu siedząc/ przy rozmowie duchowney dziwnie się cieszyła/ że iey
dał Pan Bog Synow/ Pánow prawdziwie Kátholickich/ któ-
rzy acz tym się záwżę pisáli / że byli Kátholikámi: iednak pod
Interregnum/ gdy tego plác był / pokazáli się prawi Synowie
moi/ synámi Kościoła świętego/ ponieważ y dostátki/ y zdrowie
swoje łóżyć gotowi byli / áby tá Mátká w całe została.

Przy Wierze Kátholickiej naboženstwo / do Neki Chry-
stusowej/málogránat pod Wiencem. Mowi iedná duśá nabo-
żná: Sicut malus inter ligna sylvarum; sic dilectus meus inter fi-
lios. Iako iábloń między drzewy lesnymi; tak miły moy między syná-
mi. Były drzewá lesne/ dwa Krzyże Lotrow ná gorze Kalwá-
ryjskiej; kwáśne ná nich były owoce/ y niegodne ná stol Pánst-
bo lotrowie ná nich wisieli. y lesny to owoc: bo ci ná lesie tyko
zbiáli. Drzewo z iáblkiem słodkim/ Krzyż Zbáwiciela nášego z
tymże Zbáwicielem / iáblko to było málogránatowe pod wiens-
cem: bo Chrystus w cierniowym Wiencu umierał; o czym ieden
pieknie w te słowa mowi: Malum punicum integrum florem ha-
bet in vertice in modum coronæ; in quo etiam Christum Domi-
num præfigurat. Ten málogránat záwżę był w ogrodzie X. J.
M. z tego drzewá owocu pożywała/ dziwnie sobie Wkrzyżowa-
nym smákuiać/ y w sercu przez rozmyślanie/ y w wstách przez ro-
znowy o mece Pánstkiej. Słykałem z wst X. J. M. á stoi mi zá
autentyk/ że Kieźná powiedziała. We Lwowie przed lat kilka
dziesiąt/ w Sądzie iednego Ormiániná cudownie obrodziła iá-
bloń / bo iáblká cudowne miała; które gdy ná poly przekroił/ w
pośrodku był obraz Krucyfiká misternie od Boga wyrażony; to
powiedziawszy przydała: Smáczneś to iáblko/ Wkrzyżowány
Syn Boży/ smáczny owoc wstom y sercu/myslic/ y mowic o Me-
ce Chrystusowej. Ták zaiste; smáczny wstom: Fructus eius dul-
cis gutturi meo, mowi duśá nabożná. Ale y ná serce to napewnieno
Be cor-

Lud. de pō.
l. 7. in Cā.
Exh: 19. fl.

Se cordiale Meśa Syna Bożego. Wy na serce stekając/ używa-
 cie świątów/ y macie swoje pewne praeferwatywy. Duśa na-
 bożna/ używa iakiegoś Jąbłka/ o ktore prosi: Fulcite me flori-
 bus, stipate me malis; kaze sie iąbłki obłożyć/ gdy serce mdleie. ale
 iakieby to iąbłko bylo/ nie namienila. Kieżna J. M. obaczywszy
 iąbłko/ a w nim Krucyfiks/ Meśa Syna Bożego/ za namilży o-
 moc miała; to iey pomorancza/ to iey málógránat na wśytkie
 mdłości. Járwe nabożeństwo do Meśi Pánstiey. W Wielki
 Piątek nigdy Kazania nie omieśkálá; a przyśedży na Kazanie/
 nie pierwey z Kościółá wyślá/ aż sie wśytkie ceremonie odpra-
 wily; táńże sámá z poktonem niskim wpádlá do nog Krucifixa/
 one całuiac/ y łzami polewając. Tego roku dla słabego zdrowia
 nie mogac o swej mocy z wyzáyneho nabożeństwa odpráwic/ v-
 żyła pomocy slug; y iáko Esther na służebnicy polegając/ ślá do
 Asywerá Krolá; táń ona ślá do Krolá boleści/ do nog iego w o-
 brázie ná drzewie rozbitym wpadálá; a w godzinie śmierci/ iáko
 druga Mágdalená/ nie przestálá całowác nog iego/ y przytulá-
 iac do serca/ w affektcie ku Bogu na Krzyżu vmierającemu v-
 mrzec chciała.

Panny Zakonne/ macie w depozycie serce K. J. M. Funda-
 torki wáśey. W nášym Kościele/ ciáło K. J. M. jest złożone;
 táń one oczy/ ktore zámśe byly wlepione w Krucyfiks; one oczy/
 ktore toczyły łzy/ y czynily łapiel ná nogi Ukrzyżowanego. V-
 nas one vstá złote/ ktore rozmawiały o Mece Pánstiey; one wá-
 gi/ ktore całuiac Krucyfiks/ z ciernia ná Głowie Chrystusowej
 kwitnacego/ iáko pszczołki iákie zbierały miód wśelákich póciech.
 V nas one rece/ ktore czesto wyrażály znák Krzyża świętego/ y
 piástowały Obraz Meśi Pánstiey; rece one/ ktore w godzinie
 śmierci do vst y serca przytulały Obraz Dbawiciela swego. Ale
 v was serce/ do ktorego przyćiskála Krucyfiks/ chcąc ná nim/ iáko
 ná wosku wyrażić/ znák meśi Syna Bożego: to serce iáko Ká-
 znodzieiá iáki ná was wolác bedzie/ przypominając słowa Oblu-
 bienia wáśeg: Pone me vt signaculú super cor tuú; żeby serce wáśe
 bylo/ iáko wosk ciepły/ aby sie ná nim iáko Pieczęć wydrukowała
 meśa Pánstka. Nabożeństwo do meśi Pánstiey/ o ktorym sie do tad
 mówiło: Sicut cortex mali punici absq; occultis suis: iáko z wierzchu
 málógránat/ nabożeństwo powierzchowne/ ktore sie widzieć mo-
 gło. Ale bylo y ine/ quod intrinsecus latet, ktore sie we wnacrz
 táilo. Ná każdy rok/ przez Post wielki/ codzienne rozmyślanie
 o śmierci Syna Bożego; do czego aby wietśa pobudka miała/

Cant. 3.

Cant. 6.

Cant. 4.

na każdy dzień/ y chora będąc/ Kazania na pościu słuchowała/ y
 bawiła się czytaniem Ksiąg/ które iey matercy dodawały do po-
 mienioney bogomysłności. Inne okoliczności/ które opisuje Hi-
 storya przy mece Pánstkey/ były swym sposobem przy nabożeń-
 stwie nabożney Kieźny. Umart Chrystus między dwiema krzy-
 żami/ z tego y dobrego lotra; y w sędzie Kieżecym/ przy Krzyżu
 Chrystusowym dwa krzyże/ z tego/ y dobrego lotra. Dobry lotr/
 który po prawicy/ o bok z Pánem wiśiał/ znaczyć ciáło. Dobry
 to lotr/ bo czasu swego po prawicy Pánstkey stánie/ y wstąpi od
 Chrystusa: Hodie mecum eris in paradiso: *dzisiaj ze mna będzieś*
w Ráiu: bo to ciáło ácz się w proch rozsypie; iednak na dzień Sa-
 dny/ iáko Phenix powstanie/ y wespół z duśa do Niebá wzięte
 będzie. Jáko Kieżná ciáło swoje krzyżowała dyscyplinami/
 wlośienicami/ pewnych czasow na gołych deśczękach/ bez wśelá-
 kiej pościeli legáiac/ inżesćie od kogo inżego z kazálnice słysze-
 ia tylko námiennie/ iáko iey Rodzicielá od samého poródzienia/ do
 umartwienia ciála powodem była. Dziwna rzecz/ y pámieci go-
 dna Kładz Symon Wyśóki/ Káptan Zakonu nášego/ w Pra-
 facyey/ ábo Przedmowie na Ksiege/ która zowia Zwierciádo
 Przykładow/ wspomina. Gdy Jáśnie W. J. M. Pánicy Wo-
 iewoodziny Sandomirskiej/ rodzicielce X. J. M. dał Pan Bog
 owoc małżeństwa/ Córkę pierworodną/ samęż zącną Ojóbę X.
 J. M. tudzież zaráz kázala siánná przynieść/ áby ná przykład Zbá-
 wiciela świata nowo národzonego/ pierworodne dziecko/ niż ná
 czym inżym/ wprzód ná sienie położone było. — Wóánie pierwey
 się wspokoila/ áż X. J. M. zaráz po národzeniu swym ná sienie
 leżaca wyżrzála. Jáiste rzadki przykład/ którym zaráz po náro-
 dzeniu chciála zápráwić mátká córkę/ do umartwienia ciála.
 Sły lotr świat: bo mundus in maligno positus. K ten tu był ukrzy-
 żowany ták/ że moglá mówić z Pánem s. Mihi mundus crucifi-
 xus. *Alnie świat ukrzyżowany.* Ukrzyżowany tu był świat/
 gdy nim gárdziła; gdy po śmierci Kieżeciá J. M. wżiaróby ná sie-
 żalobę wdowia/ do Spowiedniká rzekła/ trzymáiac w reku śá-
 te czarna. Tá Oycze żalobá/ do śmierci odżienie moje. Czy nie
 możem z tey okázyey pochwalić X. J. M. iáko chwali Hieronym

Ad Gal: 6.

Epist: 10.

święty Salwine wdowe? Tu verò quæ in tumultu mariti sepeli-
 sti omnes pariter voluptates, quæ pullam tunicam candidæ vestis
 depositione sumpsisti. Tyś oraz z mężem pogrzebła wśytkie ro-
 skósy, któraś żalobna śátę, zá białe złotogłowy, y iásne pławaty, w
 zámianę wzięła.

Trzy

Trzy Krzyże w Kleynocie swoim Herbowym mając / te
trzy Krzyże Kalmariyskie wyrążił / y iakoby sie tym pieczetowa-
ł / że z Pawłem s. mówić mogła dla nabożeństwa / do meki Sy-
na Bożego. Christo confixa sum cruci. dla vmartwienia ciała
y swiata / wyraża vkrzyżowanie dobrego y złego lotra. Wiele-
bne w Chrystusie Panny / do was rzecz moje obracam. Założy-
wszy Kłastor Reguly Benedykta swietego Kieźná J. M. w Já-
roslawiu / była wam powodem do życia Zakonnego ; y bylo coś
podobnego / o czym czytacie w Kronice wáŕŕey. Roku od Ná-
rodzenia Páńskiego 1128. Albertus Káplan biedził sie z mysla /
iako Bogu służyć. We snie wyżrzy wysokie drzewo / wstąpi iak-
by ná nie / aż Orzel biały leci do niego / y dáie mu hábit Zakonny.
Ták was sie wiele biedziło w Ziemi Przemyślskiej / w iakim Kła-
storie Bogu miałyscie służyć. Zyczylysie sobie ná te páłme
wstąpić / to iest / do Zakonu s. Benedykta. Nie bylo w okolicy
Járosláwskiej żadnego Kłastoru pod tą Regula ; tá Orlica wá-
ŕŕa założyła wam Kłastor / vbrała was w ten hábit Zakonny /
zareczyła was / y poslubiła wiecznie Chrystusowi : Despondit
vos vni viro virgines castas exhibere Christo. Niewiem czym sie
pieczetuiecie w tym Kłastorie. Pieczetowali sie niegdý Zakon-
nicy Herbami swoich Dobrodzieiow : tak y po dzis dzien Kła-
stór Lubieński / zá Herb vżywa Miesiacá miedzy dwiema mie-
czami / tegoż Kleynotu / ktorego vżywali Fundatorowie iego.
Mogli byście y wy Pieczetować sie Herbem Fundatorŕi wáŕŕey /
to iest / trzemá Krzyżami : bo to właśnie Herb Zakonny / tym sie
ma Pieczetować osoba Zakonna / aby sie dáła do Krzyża Chrystu-
sowego przybić / y ciało / y swiat vkrzyżowała. Baltasar Alwarez
náŕŕ Jezuitá / á Spowiednik y Direktor w drodze Duchowney
s. Teressy / Nátki Oycow Kármelitow bossych / zwykł byl názy-
wać Domy Zakonne / Officinam crucifixorum, to iest / wárŕátém
ná ktorym Krucyfiky robia ; iz wiele Zakonnikow w domu Za-
konnym / tyle ma być Krucyfikow. Kieźná J. M. założyła Kła-
stór w Jároslawiu / założyła wárŕát ná Krucyfiky. Wiec iako
gdzie mieŕŕka rzemieŕnik / wywiesi z domu znák rzemieŕŕa swego ;
Introligator co Ksiegi wiąże / pokázuie ná tablicy Ksiege ; Sto-
tnik Monŕtráncyá złota / Kielich / r. J. M. w bramie przy-
moŕŕcie / po ktorym do Kłastoru wáŕŕego chodza / záwiesić kazá-
ła trzy Krzyże / iakoby tym znákém chciała pokázáć / że w Kła-
storie wáŕŕym officina crucifixorum, wárŕát ná Krucyfiky. Słu-
ŕŕnie tedy Herb dobrodzieyŕi wáŕŕey / mogly byście sobie zá Herb
obráć.

Ad Gal: 6.

Czeste

Cantic: 2.

Lud: de pō.
lib: 26. in
Cant. Exh.
37. S. 1.

Exod: 25.

Ioan: 6.

Czeste przystępowanie do Naswietzkiego Sakramentu/ y to
Szepy malogranatowe. Theodoretus tłumaczac slowa one z
pienia Salomonowego: *mitly moy, iako iablko między drzewy le-
śnymi, naucza/ iż tu przez iablko Oblubienicā znaczy Chrystusā*
w Sakramencie. Spōsum appellat pomum, quod quidem & ta-
ctu molle est, & gustu dulce, & odoratu suaue, & aspectu iucundū,
& auditu amabilissimum. Talis est Dominus noster, & Saluator,
& sponsus, qui in conuiuio suo sensus nostros omnes explet suauita-
te. Chrystus przyrzecie swoje/ to iest/ przy oney wieczerzy/ gdy
na stol dawā Ciāto/ y Krew swoje/ iako nasłodze iablko/ zmysly
nasze słodkością nāpełnia; y iest to iablko malogranatowe pod
Korona; badz z tej przyczyny/ iako mowi ieden: diadema vocare
possumus id, quod Christum & caput eius circumdat, nempe for-
mam illam panis, quæ in modum coronæ illum cingit. Korona
możem nāzwāć osoby chlebā/ ktore nā kstāt wienicā okragle be-
dac/ Chrystusā w Sakramencie pokrywāia: badz dla tego iż iest
znāt pewny przyrzeczenia do Niebā/ kto godnie przystępuje do tego
stolu Pāńskiego. W starym zakonie w przybytku Pāńskim były chle-
by pokładne/ ā przy nich Koronā zlotā. Chleby figura były Chry-
stusā/ pod osobāmi chlebā/ ā Koronā przy nich znaczyłā Korone
chwały niebieskiej/ ktora nie minie godnie przystępujących do tego
stolu. Qui manducat hunc panem, uiuet in æternum. Kto poży-
wa tego chlebā, będzie żył nā wieki. To nabożenstwo X. J. M.
iako dziedzicznym spadkiem wzięłā po Błogosławionym Przodu-
ku swoim Stanisławie Kostce/ ktory tak był nabożny do stolu
Pāńskiego/ że Bog widzac/ iako smakuie sobie ten chleb niebieski/
wygadzał cudownie apetytowi iego. Gdy bowiem nie było
Kaptanā/ ktory kāsuię tym chlebem/ y z ręki swej karmi Ciālem
Chrystusowym/ posyłał Pan Bog Aniolā swego/ ktory mu iako
drugiemu Książcowi/ to strawnie niebieskie od Boga nosił. Nā
kādżda Niedziela/ nā kādżdy Czwartek Komunikowālā/ y żadne-
g vroczystego Swiatā nie opuścila. bez Naswietzey Eucharystey.
Chrystus ktorego w Sakramencie pożywālā/ był iako
malogranat w Sādzie Książcym pod Koronā/ gdy gotowal
wieniec nā głowie iey/ zā tak czeste komunie. Ale y nabożenstwo
nabożney Kieźny przy komunie/ y to malogranat. Czy ktore
wylewālā idac do stolu Pāńskiego/ czyli to nie smaczny sok malo-
granatowy/ ktorym Chrystusā w Sakramencie/ iako gościā mi-
lego kontentowālā? Uczestowal niegdy duze nabożna Oblu-
bienioc niebieski; onā też obiecuie odczestowāć. iakimże trunkiem?
Dabo

Dabo mustum malorum granatorum meorum; *sokiem* który wyci-
niętą z iąbłek granatowych, chce nápoić Oblubieńcá. Ten *sok* ie-
den opisuie: Christo post sumptionem Eucharistiae mustum malo-
rú granatorum est offerre illi pretiosas amoris lachrymas. *Sok mála-*
granatowy Chrystusowi, po wzięciu Eucharystyei, ten ofiaruie, który z
miłości drogic tzy ofiaruie. *Kosztowne tzy/ gdy sie Bogu ofia-*
ruia/ bo ie Bog dziwnie śanuie. Posuisti lachrymas meas in cō-
spectu tuo, mowi Dawid: á inny text ma: In laguncula; *dáiac*
znác/ że gdy człowiek płacze, Bog podstáwia dloni swoiey, y zbiera tzy,
y zlewa ie do iedney fláse, zkad ma wdzięczny widok, gdy flásá stoi z
iákim liquorem, ná stole iego Boskim. Taki *sok* malogranatowy
ofiarowátá *Kieźná nášá/ gdy przyjmuiac Chrystusá/ toczytá tzy*
z oczu swoich. *Śáiste genæ illius sicut fragmen mali punici; iágo-*
dy iey iáko iábtko malogranatowe: tzy ná iágodách, iáko sok malográ-
natowy; á kážda kropłá, iák nakosztownieysza pertá.

Lud: de pó
te in Canc.
li: 10. Exh.
4. S. 3.

Psalm: 55.

Cantic: 4.

Lib: de Ros.
c. 6. a. 1.

Nabożeństwo do Náswietšey Pánny/ y to śczepy málográ-
natowe pod Korona. Piše Rebellus, że Roku 1576. w Iberyey
ná gruncie Komesa Destron, cudowne sie pokázáło drzewo/ z kto-
regó gálazek wiśiáły Koronki / ábo Kozáńce Náswietšey Pán-
ny tym sposobem. Pušczály sie z drzewá subtelne gálazki ná
třtalt nici/ á ná nich owoc okragly / iáko páciorki ná šnurku.
Kieźny nášey nabożeństwo do Náswietšey Pánny/ mogtoby sie
dobrze opisác pod podobieństwem tego drzewá/ z ktorego rošly
Kozáńce wianki; poniewaž y Kieźná co dzień ofiarowátá Nás-
swietšey Bogárodzicy Kozáńce/ ábo Koronki swoje; ále że má-
logranat wziátem przed sie/ pod podobieństwem málogranatu /
nabożeństwo iey do Náswietšey Pánny/ dziwnie sie wyraża.
Czyli to nie málogranat pod wiencem? czyli to niegodno Korony
niebieškiey/ gdy tá zacna Kieźná wšytko chce czynić dla Náswiet-
šey Pánny? Z iednego áktu o inych sádzić możecie. Kiedykolwiek
prošono K. J. M. przez pokore Náswiet: Pánny/ záwŹe kázá-
lá dáć. Owá ieden vbogi porozumiał/ že ile rázy záwólat/ dla
pokory Náswietšey Pánny/ záwŹe mu dano/ często tych słow
vzywát. Postrzegli tego niektorzy/ y mówili/ že ten vbogi ma
zrozum K. J. M. Doniosło sie to K. J. M. což oná na to? bym
práwi nie miáta tylko groš ieden/ á wšlyšálábym te słowa: Pro-
Źe przez pokore Náswietšey Pánny/ dzieliłábym sie z nim. Nás-
swietša Mátka Bogárodzico / wspomni teraz ná miłosierne
Źerce Kieźny nášey/ ktore oná miáta záwŹe/ gdy iey dla imienia
twego o co prošono/ y miłosierne oczy twoie obroć ku niey; á iá-

C

Kos Sta

Koś Staniśławowi Koście/bedacemu ieſze ná tym padole płáczu
poſazáć ráczyłá iedynáá twego/ ták y tey Koſzczance IEZVSA
Páná/ ktory ieſt ſlogoſłáwionym owocem żywotá twego/ po
tym wygnániu rácz poſazáć. Spraw to Boża Rodzicielko/
áby zá ten áſſekt ku poſorze twoiey/ Syn twoy one wymyſzył.
Pſal: 112. & collocet eam cum principibus, y niech ia poſádzi w Kroleſtwie
ſwoim między Kunegundámi/ Jádwigámi/ między ſwietymi
Kiežnámi/ ſwiatobliwa Kiežne.

Luc: 2. Ze w Koſciele vſtáwicznie przebywáá/ ná wzor wdowy
Anny/ ktorey iáko imie noſilá/ ták y nabożeńſtuo wyrázić vſi-
łowáá/ ktora nie odchádzáá z Koſciolá/ Peſtámi/ y Modli-
twámi ſłužac Bogu we dnie y w nocy; y to málogránat. Sliczny
záiſte málogránat w Koſciolách Jároſłáwſkich/ gdy tá zacna
Kiežná/ vſtáwicznie bytnoſćia ſwoia Koſcioly zdobilá. Salo-
mon Krol wybudował Bogu Bázylkę/ y ná wietřa ozdobe
przybytku Pánſkiego/ dwá ſlupy przy Koſciele wyſtáwił/ y ná
nich málogránaty. Malogranatorum autem ducenti ordines e-
rant in circuitu capitelli, ktore z dáleká piekny widok czynily/ y
zdobily fácyte Koſcielna. Ale pieknieyſzy málogránat/ gdy Ká-
tholik/ á Pan oſobliwie/ do Koſciolá chodzi/ y poddáných ſwo-
ich przykłádem do nabożeńſtwa pobudzi. Mala punica germinant,
In cap: 6. mowi Grzegorz s. quando perfecti quique per exempla ſua proxi-
Cant. mos ædificant. Wydáá owoc málogránatowy, gdy doſkonáli przy-
Exodi 28. kłádem ſwoim bližnich buduia. Były dzwonki w Stárym Záto-
nie/ przy Bácie nawyžſzego Káptaná/ były przy nich y iáblká grá-
natowe. Zwolywáá Kieža dzwonkami do Koſciolá/ ále prze-
dzy zwabi málogránatem; báržey Pan pobudzi przykłádem/
niželi dzwony brzmiącym głoſem. Záwře chciaáa byc w Koſcie-
le/ y czáſem gdy widziano nie ſpoſobne zdrowie/ rádzono áby ſie
kontentowáá przywátnym/ y domowym nabożeńſtwem: lecz nie
przeſtawáá ná tey rádzie. W oſtátni tydzień ſwoy/ nie ſolguiać
ſobie/ przez cááá oktaue B. Staniſłáwá Koſtki/ do Koſciolá
ráno chodzilá: odradzał Spowiednik/ odradzáli ſludzy/ od-
práwilá wſytkich. Jeden ze ſlug/ gdy raz y drugi proſił/ áby
miáá baczenie ná ſlábe zdrowie ſwoie/ y nie zádawááć ſobie ſá-
tygi/ poniechááá ták ráno do Koſciolá chodzić/ odpowiedziáá:
Á kiedyby iáki powinny ziemſki do mnie ſie teraz w dom tráſi/
czybych mu z niewczáſem moim nie musiááa byc rádá? czemuž nie
mam y dla niebieſkiego poſtrewnego/ nie wczáſu ſobie iákiego zá-
dáć? Nie mogli ieypreſwádomáć/ áby ſobie poſolgowáá/ zá-
niechawſzy

niechawſy nabożeńſtwá koſcielnego. Ale y to do iey záleceniá ſłuży. S. Hieronym w Epithaphium Paule/ chwali to w tey Epiſt: 27.
s. Kzymiáncę: Fateor, in hac re pertinacior fuit, vt ſibi non parceret, wytkádaycie po Polſku iáko chcecie/ iá tak wyłoże. X. J. M. w tym ſámych niechciała ſłucháć/ gdy iey mowiono/ ſánuy ſie M. X. poniechay ná czás nabożeńſtwá/ nie chodź do Koſciolá. Dziwna to że ludzie bogoboyni/ wiecey ſobie wáżá nabożeńſtwo koſcielne/ á niżeli zdrowie. Poſyla Pan Bog do Ezechiaſá Krolá Proroá/ g dzie mu proponuie Imieniem Boſkim te rzeczy: Ecce ſanaui te, die tertio aſcendes ad templum Domini, & addam diebus tuis quindecim annos, ſed & de manu Regis Affyriorum liberabo te. 1. Regu: 20.
Iſai: 38.
v. 6. Vzdrowitem cię, dnia trzeciego poydzieſz do Koſciolá Páńſkiego, y przydam do dni twoich piętnáſcie lat, ále y z ręku Krolá Affyryjskiego wyzwolę cię. Po tych obietnicách Boſkich/ czego ſie ná bázিয়ে vpomina? Et dixit Ezechias: quod erit ſignum quia aſcendam in domum Domini? Trzekł Ezechiaſ: co zá znák będzie, że wſtapię do domu Páńſkiego? To v niego nawietſá / náwiedzić koſciol. To nawietſá y zacney Kieźny náſey.

W Koſciele co iey zá nabożeńſtwo/ gdy Mſey ſłuchála; ábo Wcielenia Syná Bożego/ ábo meki iego táiemnice roſpámietywała; y ná káżdę ſwieto miała pewne ſwoie rozmyſlánia; dla czego pilnie ludzi Duchownych pytála/ coby w to/ ábo owo ſwieto czynić/ iáko by wdzięcznoſć zá to/ ábo owo dobrodzieyſtwo Bogu pokazać. W Adwent/ w poſt wielki/ w ſwietá Chryſtuſá Páná/ w ſwietá Naſwietſzey Pánny/ y ſwietych Pátronow ſwoich/ miała Pacierze Kápláńskie/ dla ktorego nabożeńſtwá tożyła koſt wielki/ płacac drogo Breviarz ná polſkie przetłumáczony/ y wybornym chárakterem piſány. O żadnym nigdy nabożeńſtwie áni ſłyála/ áni czytála/ w ktorymby ſie/ ieżeli ſtan iey znoſił/ nie ćwiczyła. Zdobiła Koſciol nabożeńſtwem iáko málogránat. Ale áza y to nie málogránat / ná ozdobe koſciolá/ gdy dilexit decorem domus Dei? to ieſt/ wmiłowała ozdobe koſciolá? Jáko zdobiła Koſciol żeby opisać/ weźme podobieńſtwo od złotego málogránatu. Piſe Bonfinius w Kronice Decan. d:
lib: 4. Węgierſkiej/ przyiecháli Poſtowie do Neápolim po Beátryke Arrágonſká Krolewnę/ poſlubioná Krolowi Węgierſkiemu. Kieże z Urbinu podeymuiąc goſcie ná iedney ſali/ pod czás báńſkietu/ pokazać iáblon z ſczerego złotá/ á ná gálaſkách złotych/ miáſto owocow/ perły/ y rozmaíte kámiennie drogic. X. J. M. ná ozdobe koſcielną/ iáko málogránat złoty/ ná ktorym ſie ozdoby koſcielne

Lib: 54. de
malo puni-
co.

Cant: 5.

Exod: 28.

Apocal: 11.

ścielne/ iáko owoc ná drzewie rodzily. Záyżrzyćie w Regestrá
Kościelne Janá s. w Járosláwii/ wyczytacie że ná káždy rok ty-
le dawalá czerwonych złotych Kościolowi/ ile lat żyłá/ okupuz-
iac látá v Bogá. Tákże záyżrzyćie do Zákrystyej/ obaczycie Bczy-
rozłota Monstráncya w drogie kámenie/ dyámenty/ y rubiny bo-
gáta: Druga iey podobna w Kościele Pánienstím tákże złota/
tákże w kámenie/ y dyámenty dostátnia. V Obrázow cudo-
wonych nošenia koštowne/ tablicá srebrna/ ábo ráczey oltarz sre-
brny/ s. Ignácemu dáný/ y dla máterey/ bo silá waży/ dla robo-
ty/ bo misterna: zacny záiste w Kościele kleynot. Nie wspomí-
nam kielichow/ y inego srebrá kościelnego; tego przepomnieć nie
moge. Ná testámentie wšytko stólowe srebro y poštojowe/ ná ko-
ścioly odkázalá. Což o tych zacnych iálmužnách rzeké? Piše
Pierius; In Iunonis gratiam Reginae cum sacrificabant à malo puni-
co virgulam in capite gestabant, Gdy chodžily Krolowe ofiarowác Iu-
nonie, nošily ná głowie roščzki gránatowego drzewá. Wiele iest lu-
dzi/ ktorzy do Bogá chodža/ y ofiáruiá gálasti málogránatowe/
ále ná głowie ie noša/ gdy myslá silá dobrego czynić. O tych sie
mowić može: Caput eius aurum optimum. Dobre złoto w głowie,
dobre y złote zamysły. Ale o Kiežne: Manus eius aureæ, Ręce iey
złote. W reku nošily złote málogránaty/ gdy chwale Božá zá ży-
wotá chciálá widzieć z ofiáry swoiey/ y żyiac z reki swoiey/ silá
złotá dawalá Bogu ná cześć iego. Reká złotá záiste/ kiedy reka
wlasná nápisawšy testáment/ złoto y srebro ná kościoly zápisalá.
Byłá złotym málogránatem ná ozdobe kościelna. Kazal też Pan
Bog zdobić Moysesowi ápparat Káplánski/ prz y złoćie/ y iedwa-
biem. Quasi mala punica facies ex hyacintho & cocco bis tincto.
Vczyniś iáko málogránaty z Hyácyntbu y kármázyu, dwá kroć fár-
bowánego. Kto wyliczy iedwabie/ ktore K. J. M. ná ozdobe ol-
tarzá/ y Káplaná dawalá? Jáko chciálá wšytek sprzet kościel-
ny mieć od bláwatu/ ztad sie kády domyslić može/ że gdy co wi-
działá w Járosláwii okóło oltarzá nie iedwabnego/ pokazálá po
sobie nie sináć/ y ná mieysce nie iedwabiu/ obmýslilá bláwat. Bo
że miłóściwy/ posli Anyolá twego z ona linia/ iákoś poslat zá czá-
su Janá s. ná zmierzenie Kościolá/ y co w Kościele było. Niech
Anyol twoy pomierzy wšytko/ cokolwiek dáłá tá hoyna Kiežná
ná chwale twoie; lecz nie tylko co dáłá ná ozdobe Kościolá/ ále
cožkolwiek dáłá ná wychowánie tych co Oltarzowi služa/ wšy-
tkie zagony/ wšytkie włoſi/ wšytkie solwárki/ wšytkie pláce w
mieście/ ktore dáłá ná Kościoly/ ná Kollegia/ ná Klastory/ á od-
mierz

mierz Pánie/ iákoś obiecal/ mensuram bonam, dobra miáre y ná. Luc: 6.
tloczona/ y potrzęsiona/ y opływáiąca.

Dotad mowiliſiny/ że Bczepy Kieżny J. M. były iáko Sad
málogránatowy. Duch s. chwalc Bczepy sádu málogránatowe-
go/ nie przypomina mych ozdób/ ktore do zálecenia ogrodu słužia.
Wylczył niektóre drzewá Bczegulnie/ po tym generalem mowi:
Omnia ligna Libani. Wſytkie tam sa drzewá Libáńskie. Opisuie
też/ że ieſt zdroy ogrodu, Fons hortorum. Czas iuż obaczyć y w
sádzie Kieżecym/ iákie Bczepy przy málogránatách/ iákie zdroie o-
grodu/ iákie drzewá z Libanu. Z Grobu s. Bulgáryey/ Kie-
żny Kremonſkiey/ wyroſł cedrowy pniak/ á z pniaká wyroſły
plonki troiákiego drzewá/ bálsánowa/ oliwna/ y kypreſſowa. Hist. tripar.
Záiste by tá bylá Kieżná żyłá/ moglá mowić/ Cedru moiego gála- Eccles.
ſki/ y cedrowe/ y bálsánowe/ y oliwne/ zc. W sádzie K. J. M. iá-
kie roſły málogránaty pokazalein. A z nich iákie plonki wyrasta-
ły? Czyli nie może Kieżná użyć ſłow onych/ Kiezyáſtyká nie wie-
le odmieni wſy? Tam mądroſc mowi: Ego quaſi terebinthus ex-
tendi ramos meos, & rami mei, honoris; Ia iáko terebinth roſciágnę- Eccles. 24.
tám gálęzie moie, á gálęzie moie czci. Kieżná J. M. czy nie mo-
żym podobnych ſłow záżyć: Já iáko málogránat/ & rami mei, ra-
mi honoris; á gáláſki moie, gáláſki honeru abo czci. Tak záiste; y
nie ſuche to były gáláſki/ ále kwitnely/ y owoc miály/ Flores mei
fructus honoris, kwiatki moie owocem czci. Záwſe bylá w hono-
rách wielkich/ dla zacnego wrodzenia, y dla zacnoſci máłżeńſtwá/
że bylá zá Jáſnie Oſwieconym Kieżeciém ná Oſtrogu/ y Hrábia
ná Tarnowie; Wielki honor. oczyw że mowiono przy pogrze-
bie/ nie powtorze/ tylko to przydam: Nobilis in portis vir eius,
quando federit cum Senatoribus terræ. Zacny małzonek z wrodze-
nia; bo Xiażę, bo Hrábiá. Zacny y z godnoſci, bo Woiewodá Wo-
łyński: bo Pan poboczny w Senacie Krolá Polskiego. Z zacnego mał-
żeńſtwá wielki honor; ále po zeſciu Kieżeciá J. M. w ſtanie
wdowim/ czyli nie bylá Mater honorificata? Páwel s. roſkázuie Eccles. 12.
Biskupowi ſánować wdowy. Viduas honora, quæ verè viduæ
ſunt. Wdowy czci, y ktore prawdziwie wdowy ſa. Miał Apoſtoł 1. ad Timot.
przykład tego w Judyecie. Ioachim autem ſummus Pontifex de Ie-
ruſalem venit in Bethuliam cum vniuerſis Presbyteris ſuis, vt vide-
ret Iudith: quæ cùm exiſſet ad illum benedixerunt eam omnes vnâ
voce dicentes: Tu gloria Ieruſalem, tu lætitia Iſraël, tu honorifi-
centia populi noſtri. Ioáchim naywyżſzy Káptan y Papież, Stáre go
Zakonu z miáſtá ſwego, gdzie bylá Káthedrá Papieſka, ſedł do Bethu-
liex, áby.

liey, aby nawiedził Iudytę, a oney ze wszytkim Duchowieństwem pobło-
 gostawił. A za tego honoru nie miała ta zacna Judythá od wszytkich
 Ich MN. X. Biskupow Przemyslskich: każdy tu z Ich Mściow
 X. Biskupow błogostawił/ każdy przyznawał: Tu honorificen-
 tia populi nostri; tyś cześć ludu naszego. Ze nie wspomnis inych;
 dziśieyby Jásnie Wielebny J. MN. X. Biskup Przemyslski/ wzię-
 wby Sakre od Stolicy Apostolskiej/ nie mogąc w osobie swey
 błogostawić/ ná piśmie posyła błogostawienstwo swoje Páster-
 skie. O iáko oná była z tego listu kontentá: iáko sobie za szczęście
 miała/ z ręki Pásterstkiej benedyktora póstana! iáko sie gotowała
 ná witanie takiego Gościa! O dalby to był Pan Bog obaczyć
 ciebie/ Jásnie Wielebny Miłościwy Oycze, y Biskupie náš / w
 Kościele Járosławskim/ á ty w Insule białey/ Ofiáre Bostka od-
 prawuieś / á po Ofierze s. Kánonik twoy y Oltarzák stojąc gło-
 sno śpiewa: Humiliate vos ad benedictionem. Obaczyłbys Prze-
 na wielebnieyby Oycze/ iáko tá Kieźná wielka/ á Páni zacna/ gło-
 we swoje skłania ná przeżegnánie Biskupie/ y zá błogostawienstwo
 Pásterstkie vniżenie dziełwie honor honoré wetuiac. Miałá cześć
 od Biskupow/ ále y od Biskupá nad Biskupámi/ od Nástepce
 Piotrá s. á Namiestniká Chrystusowego/ nie była bez błogostá-
 wienstwa. Dziwna to/ Klemens VIII. Biskup Rzymiski Já-
 cka s. z Sámilicy Mácierzynskiej X. J. M. Kánonizował. Tenże
 Klemens/ Błogostawioneg Stánislawá Kostkę/ viuz vocis oracu-
 lo błogostawionym názwał. Tenże tey nášej Kostczance X. J.
 MN. w liście swoim błogostawił/ y w stanie w dowim vtwierdził/
 y do wychowánia Kieźcego potomstwa dáł náuke. O iáki ho-
 nor twoy Miłościwa Kieźno/ gdy do ciebie Nástepcá Piotrá s.
 listy piše/ gdy datá od Stolicy Apostolskiej/ gdy zápieczetowá-
 nie sub annulo Piscatoris, pod sygnetem rybotowá Piotrá, ále Nami-
 estniká Chrystusowego. To honor zá żywotá od Biskupow Ko-
 ściółá Kátholickiego. A po śmierci czyli nie honor/ gdy trzech
 Insulatorow ná pogrzebie Kieźceym widziuny? Kazał Saulowi
 4. Reg. 10. Sámuel iść do grobu Rácheli mówiac: Inuenies duos viros iux-
 ta sepulchrum Rachel. V grobu tey zacney Rácheli, dwá Senatoro-
 wie wielcy; Patres patriæ; każdy z nich Oćiec Oyczyzny, á Syn tey
 Mátki. Jásnie Wielmożny Stánislaw Lubomirski/ Grábiá
 ná Wisniczu/ Woiewodá ziem Ruskich/ Sendomitski/ Białos-
 certierwski/ Spiski/ 2c. 2c. Stárostá. Jásnie Wielmożny Tho-
 mas ná Zamościu Zamoyski/ Wielki Káncierz Koronny/ Gene-
 ral Málopolski/ Krákowski/ Knyśynski/ Sokálski/ 2c. 2c. Stá-
 rostá. V grobu Rácheli dwá meżowie; á tu y zacne dwie Sen-
 atorce

natorce/ á Corki tey Mátki. Jáśnie Wielmożna Kátháryzná z
Ostrogá Zamoyška/ Wielka Káncierzyna Koronna/ 2c. 2c. Já-
śnie Wielmożna Anná ná Ostrogu Chodkiewiczowa/ Woiewo-
dzina Wileńska/ Wielka Hetmánowa W. K. Litewskiego. Plá-
cze Kácheli przy grobie stojac/ y niechca sie dáć pocieszyć/ iż Ká-
cheli niemáß. Dosyc ozdoby przy oddaniu ostatniey posługi za-
cnemu ciálu Káżecemu ci Synowie/ y te Corki. Ale do teyże
ozdoby tres viri potkali Saulá/ vnus portans tres hædos, & alius
portans tres tortas panis, & alius portans lagenam vini. Atu trzy
wielcy Práłaci y Biskupi dáleko zacnieyßy/ niż przy grobie Ká-
cheli/ Jáśnie W. J. M. K. Stánisław Grochowski/ Arcybiskup
Lwowski. Jáśnie W. J. M. K. Kádz Andrzej Szoldrski/ Biskup
Przemyslski. Wysoce Wielebny J. M. K. Stánisław Łożá/ Bi-
skup Argiménski/ á Suffrágan Lucki. Wßyscy ci wielcy Ká-
plani przy ofiárách swoich/ nie iáko Saulowi z Kozłeciem/ ále z
Báránkiem niebieskim/ ktory gládzi grzechy ludzkie/ nie z chlebem
prostym/ ále z Ciálem Chrystusowym pod osobámi chlebá/ nie z
winem prostym/ ále ze Krwia iego / pod osobámi winá v Oltar-
zá sie pokázuiá/ y záduße Káżeca ten okup Bogu ofiaruia. O
záiste flores & fructus honoris kwiatki y owoc honoru/ y po
smierci nie opádly z twoich zacnych málogránatów. Ten honor
byl K. J. M. y gdy żyłá/ y po smierci powinny/ y dla zacności z v-
rodzenia/ y dla zacności małżeństwa; ále osobliwym obyczáiem/
dla známiennych cnot w stanie Páńskim y Káżecym. Czas o-
baczyć iáko ozdoby miálá/ wydawßy Corki w zacne małżeństwo.
Czas obaczyć/ iáko Jáśnie Wielmożni Synowie/ zacnością swo-
já zdoobili te Jáśnie Oświecona Mátkę. Co żebym pokázal/ ro-
zbiorze zacne Syny tey Wielkiey Mátki/ y pod kleynotámi ich do-
mowymi/ poiedynkiem káżdego zacność namieniwoßy/ iákie ozdo-
by z nich miał Sad Káżecy/ trotko pokáże. Pierwszego Syná/
Páná ná Wisnietzu Woiewody ziem Kuskich/ Oczysty Kley-
not Srzeniáwá Kzeká. A co o tey Srzeniáwie rzeké? czyli z tey
rzeki nie splywa ozdoba ná szczepy Káżece? Izáiaß Prorok chcac
podlość domow niektorych opisác/ ták mowi: Quasi hortus absq; Isa. j. v. 30.
aquá: iáko ogrod bez wody. Ogrod Káżecy nie byl bez wody/ gdy
zacna rzeká Srzeniáwá fons hortorum weń wplywa. Zacna zá-
iste y podobna onym wodom/ ktore wspomina Pismo s. Vene- Exod. i 5.
runt autem in Elim filij Israhel, vbi erant duodecem fontes aquarum,
& septuaginta palmæ, & castra metati sunt. Zátoczyli oboz Synowie
Izrahelá nád woda, nád ktora páłmy roßy. A przy tey Kzece Srze-
niáwie kiedykolwiek Polacy rozbiá namioty swoje/ badz ná Nio-

stiewskich polách/ bądź ná Wołoskich gránicách/ bądź w Oyczy-
 znie ná Blákách Tátárskich zátoczy Polští cbozy swoje/ záwsze tu
 pálny rosta; bo záwsze Polacy po wygráných bitwách/ przy tey
 rzece ná tryumph zárabiaią. O drugim co rzekł/ o Pánu ná Sa-
 mosćiu Wielkim Kánclerzu Koronnym? czyli nie ozdobiły one
 drzewá Libáńskie Sádu Książecogo? one kópíe iego złote w
 krowawym polu/ ktore nie z ziemié prostej/ ále z rycerzá meźnego/
 y ze wnetrznosci iego wyrosły. O záiste slične szczepy w Sá-
 dzie twoim Książecym te slične kópíe. Amphiaraus, iáko wspomí-
 na Caelius, pod czás wojny Trojáńskiey nosil kopia w ruku/ kto-
 ra Orzel porwawszy z ruku podniost ku gorze / y spuścił ná dol;
 ledwie dopadła ziemié / zákwitła y obrociła sie w drzewo Laurowe/
 z ktorego wience wiá zwoycieżcom po wygránéy bitwie. Jáť
 wiele rázy Orzel Polští podniost te kópíe/ y ná rozmaíte pola ob-
 bracał; ná iákiekolwieť gránice pádły / bądź ná Wołoskie / bądź
 ná Multáńskie / bądź ná Mostiewskie / bądź ná Infláńskie / bądź
 ná Pruskie / bądź ná dzikie pola / Bláki Tátárskie / wszedzie sie obrá-
 cáły w Laurowe drzewá / z ktorych Krolowie Polscy wience wi-
 li / y po porážce nieprzyiacielskiey tryumf odprawowali. O trze-
 cím zacnym Synie Wielkim Janie Károlu Chotkiewiczzu Hrábi
 ná Szklowie / Myšy / y Bychowie / Woiewodzie Wilénskim /
 Wielkim Hetmánie W. K. Litewskiego / y Generale ná Expedit-
 cya Koronna pod Choćim / przeciw Sultánowi Osmánowi co
 rzekł? krotko pokáże iáko ogród Książecy ozdobil. Liwia Dru-
 zillá / ktora potym zá Césárzem bedac / Augustá názwána bylá;
 czásu iednego gdy siedzi pod Niebem / Orzel lecacy spuścił kókoś
 bialá / ktora w gebie miała gálaskę Laurowego drzewá. Wziela
 wspominek iákeby z Niebá poslány Liwia / y kókoś y gálaskę: kto-
 ra gdy wśádzila w ogródzie swoim zá poráda wieść kow / przy-
 iela sie gálaská / y w wielkie drzewá wyrosła / z ktorego y Césá-
 rzom po zwoycieżoných nieprzyiacielách tryumfuiacym ná glówey
 Korony tryumphálne dawano. Widze ia miedzy kleynotámi
 Książecymi Orla bialego tegoż właśnie / ktorym sie pieczętują
 Krolowie Polscy. Widze miedzy Herbámi Chodkiewiczowskie-
 mi bialego Gryfá. Ten Gryf iest Gryfem dla męstwa Hetmán-
 skiego; ále iest tež iáko kókoś dla miłosći ku Oyczyźnie.
 Pan Chrystus chcąc pokázác miłosć swoie ku Jeruzalem /
 przyrownywa sie do kókośy. Ilekroć chciałem (práwi) zgroma-
 dzać Syny twoie, iáko kókoś kurczetá pod skrzydłá swoie zgromadza.
 Iacobus III. Scotiae Rex málował kókoś zá Symbolum / ktora kur-
 czetá

Lib. 13. c. 20.

Plin. lib. 15.
Cap. 30.

Matt. 23.

czetá odkrywa skrzydłami/ná znak miłości ku poddanym. Bialy O-
rzel Kiazecy tego białego Gryśa w Dom Kiazecy zwabił/y Laury ięg
w sádjie Kiazecym wšczepił. Tu bowiem zwycięstwa swoje wniósł
Chodkie wicz/ tu tryumphy/tu sławę/która słynie ná wšytek świat.
Tu zostało szczęście Chotkiewiczowskie/ w którym żył/y w którym
vmárl.

O zacnych Córkách twoich co rzekł/ o zacna Mátko. Ciebie ná-
zwalem paradysum malorum granatorum; sádem drzewá gránatowego:
á zacne potomstwo twoie názowe fructus pomorum; zacnym owoc-
em zacnego drzewa. Jednym słowem to rzekł o nich: Non procul á
proprio stipite poma cadunt. Nie dáleko pádnie iábtko iábtóni: bár-
zo blisko Córki Mátki/ bo iey w pobożności nie wydaia: Mowi
Eklezyástyf o iednym potomstwie: Mortuus est pater eius, & quasi Eccli: 30
non est mortuus, similem enim reliquit sibi post se, in vitá suá; vidit
& lætatus est in illo, in obitu suo non est contristatus. Ták ja tu moge
mówić: Vmárlá zacna mátká iákoby nie vmárlá: zostáwila bo-
wiem po sobie podobne córki; żyjac widziála pocieche z nich/ y vmie-
ráiac nie záfrásowála sie ná nie. O zacnych wnuczákch y wneczákch
co rzekł? A te zdobia Sad Kiazecy. Florent mala punica; kwitna
teraz iáko málogránaty; á ten kwiat prorokuie o wielkich owocách
przyšlych. Aza bowiem iuż o stáršych wnućákch Kiazecych nie mowi
Oczyzná/ co nápisal Justinus o Alexándrze Wielkim: Erat hic an-
nos viginti natus, in qua ætate ita de se moderatè pollicitus est, vt ap-
pareret eū plura experimētis referuare. A o namłodšych wnuczákch
Kiazecych/ czyli nie mowi Koroná/ co niegdy o Janie s. młodzi-
nym Hierosolymá mowila? Quis putas puer iste erit? Co wždy to zá Lucas 1:
dzieciatko będzie? ábowiem z nim reká Páńska. O niechże będzie y
z wnuczákami tey zacney Kiežny reká Páńska: niech ich tá reká Páń-
ská piáśtuie/ niech chowa/ niech wychowa/ przy láſce swoiey w zdro-
wiu dobrym na chwale swoje Boska/ ná ozdobe Rzeczyp. ná pocie-
che wielkim rodzicom/ ná długie y szczęśliwe pánowanie; o co ro-
zumiem każdy zemna mowi Fiat, Fiat. Przy ozdobách zacnego po-
tomstwa/ iáko przyzdroiách ogrodnych y drzewách Libáńskich/ o
ktorychem dopiero mowil/ było teź iedno drzewo w sádjie Kiazec-
ym/ podobne onemu/ ktore Dániel opisuié: folia eius pulcherrima, Dan: 4
& fructus eius nimius, & esca vniuersorum in eá. Drzewo liściem pię-
knie odziane, w gáłęzie rozłożyste, co żywo z nie go się żywi; á iednák fru-
ctus eius nimius; á owoc iego zbytńi. To drzewo znaczy dostátki Páń-
skie/ z ktorych sie wiele żywilo/ Káptanow/ Zakonnikow/ Pánien
Zakonnych/ Szláhty y Szláhcianek vbožšych/ ták wiele žebra-
kow/ ták wiele špitalow miało pożywienie swoje z láſki Kiazecy/ á
D iednák

iednąk zawsze stawiało. Coż pomagało w Bogu do tak hoynego
 błogosławieństwa / w dostatkach doczesnych w domu X. J. M. Po-
 wiem ia kilka rzeczy / skład ludzie na tym świecie w rzeczach docze-
 snych maia dobre mienie. Błogosławi P. Bog / kiedy kto bliżniemu
 nie żaluie. Propositio sempiternæ veritatis: Date, dabitur vobis: Pra-
 wdą mowi przedwieczna; to nie omylnie Bog mowi; to nie oszuka:
 Dajcie, a będzie wam дано. Miała domowy przykład tego / oczym
 mowie / w Familii swojej X. J. M. Piast obywatel Kruszwicki /
 a po tym Monarcha Polski / y przodek X. J. M. z matki; że nie żalo-
 wał chleba / dziwnego doznał błogosławieństwa Boskiego / o kto-
 Cromer: 1. 2. rym tak Historyk Polski świadczy. Piast w Kruszwicy mieśka-
 iący / człowiek prosty / sprawiedliwy / dobrodziej w bogich / y dziwnie
 ochotny gospodarz / gdy mu sie w dom gość trącił / miał sprawować
 pierwsze postrzyżyny synowi swemu / wedle ceremonii na on czas
 pogańskie / na który aż zaprosił przyjaciół / y wedle kondyciei swo-
 iej przygotował sie; zabił bydło / rozsył wiadro miodu. Nim sie
 zaproszeni ziechali / trącili sie dwaj goście do Kruszwice; ktorzy gdy
 gospody naleść nie mogli / on ich zaprosił w dom swoy / pokazał ludzi-
 4 Reg: 4. łość / dał iść y pić. To dziwne / nie wbywało ani miesa / ani miodu /
 choć goście / y drudzy przy gościach iedli; y owsem przybywało tak
 miodu / iako y miesa / tak dalece / że iako za czasu Elizeusa gospodyni
 Proroka brata od sąsiad stątki prożne / a wszystkie napełniła oleiem;
 tak y ten ochotny gospodarz / z rozkazania onych gości swoich / brat
 od sąsiad naczynia prożne / a wszystkie napełnił. Coby to zaczą byli / ie-
 dni rozumieia że Aniołowie; drudzy / że Świeci Męczennicy Jan /
 y Paweł / świeżo od Juliana Apostaty zabici: bo w ten dzień sie trą-
 fili do Piasta / kiedy ich święto obchodzi Kościół. Dla tychże Bog
 gości tak pobłogosławił / że żywności nie wbywało w domu Pia-
 stowym. Nawet gdy sie Pánowie na Elceya pod Interregnum
 ziechali / (Koś był głodny /) ziego si: spiżarnie wszyscy żywili / a
 wszystkim cudownie dodawał. Ktory cud Polacy widząc / na kształt
 onych słuchaczów Chrystusowych postąpili sobie / gdy trocha chleba
 nakarmił wiele ludzi P. Chrystus / chcieli go porwać na królestwo;
 tak Piast cudownego chlebowawce Polacy wzięli na pánstwo / y za
 Monarche sobie obrali. Jasný przykład; Kto daie / Bog mu też daie.
 Tá pierwsza przyczyna / dla czego Bog błogosławi w rzeczach do-
 czesnych. Druga / kiedy nic cudzego / a osobliwie kościelnego w do-
 mu nie będzie. Ktorzy cudzego pragną / sa iako kłosa / ktore Pha-
 raó widział. Widziałem sen, siedm kłosów wyrastało ze źdźbła iednego
 Gen: 41. pełnych, y bázro pięknych; a po nich drugie siedm cienkich, y zwárze-
 niem zaráżonych ze źdźbła wychodziło, ktore pierwszych piękność pożar-
 ły. Czy:

ły. Czytamy że chude kłosa/ poiądy kłosa tłuste/ á nie czytamy żeby
 vtyły. Jáko wiele drugi poie cudzego chlebá/ á nie vtyie/ áni on/ á
 ni potomek iego! á kiedy ieſzcze zie co kościelnego/ co ná oltarz od-
 kazano/ choć pinguis panis Christi, iáko mówicie poſpolicie / *ſytny*
chleb Chryſtuſow, iednáť po nim nie vtyie/ y owſem bázro ſpádnie/ y
 ná máietnoſci/ y ná potomſtwie/ y ná wlaſnym zdrowiu. Widziať
 Zácháryaſ Proroek Kſiege lataiaca/ dłuſa iey dwádzieſciá łokiet/ á
 Berza iey dzieſieć łokiet/ iáko tłumácze rozumieia. Wypadała tá
 Kſiegá z Koſciolá Páńſkiego/ á leciała w domy/ iáko táńſze piſmo
 namienia/ złodzieiow/ to ieſť / ktorzy Bogu y Koſciolowi iego
 chleb wydzieráia. Przez te Kſiege znácza ſie Regeſtrá Boſkie/ g dzie
 Bog piſe/ co kto Koſciolowi weźmie/ á táńſze záraz y dekrét wy-
 dáie. Ná dzieſieć łokiet Beroka/ ná dwádzieſciá dłuſa/ ná znák tego
 że kiedy vſkódziſ Koſciol w dzieſiáci ſnopách/ Bog ciebie rſkódzi
 we dwudzieſtu. Odeymieſ Bogu dzieſieć łokci gruntu/ Bog to-
 bie dwádzieſciá odbierze/ y oddac we dwoy naſob/ zá iedne ſkóde
 ktora vczyniſ domowi Bożemu/ dwie popádnieſ. Też Kſiege
 ſiedmdzieſiat tłumáczow názywáia: *falx volans*, ábo koſa lataiaca;
 że P. Bog iáko koſa iáka wytepi w polu/ ná łąkách/ w láſách/
 w zbiorách domowych. *Commorabitur in medio domus eius, & cõ-*
ſumet eam, & ligna eius, & lapides eius. O czym tenże Zácháryaſ w
 pomienionym rozdziale mówi: *Y będzie mieſzkáć w poſrzedku domu*
iego, y zniſczy go, y drzewá iego, y kámiennie iego. Ná to ten chleb/ ktory
 ſie miał obroćić w ciało Chryſtuſowe/ gdy kto wydrze koſciolowi/ w
 dobra ſie krewnie obroći/ y coſkolwiek z koſciolá weźmieſ/ nie przy-
 ſporzyſ áni w máietnoſci/ áni w zdrowiu. Dziwna powieſć X.
 J. M. ktorabym życzył/ áby wſyſcy w pámiéć ſobie wbili. Powie-
 dáła X. J. M. o iedney zacney Pániey/ y Senatorce w Koronie
 Polſkiej/ ktora vznála cieſka reſe Boſka/ dla rzeczy koſcielnych.
 Bedac czáſu iednego zacna Senatorká (ktorey miánowáć niechce/
 żebym ſławy ochronił) w Koſciele/ obaczyła Káptaná przy Oltar-
 zu w ápparácie bogáctym; miał bowiem ná ſobie ornat perłami ſuty;
 podobáły ſie bázro perły oney Pániey; proſi do ſiebie Plebaná/ trá-
 ktuie/ áby iey one perły ſpuſcił/ obiecuiać y zápláćić ile perły záwaſa/
 y ine ná ich mieyſce dáć koſciolowi/ áby poſtáre ornat perłowy był.
 Zezwolił ná to Pleban/ wygodził áſſektowi; dáła perły ine/ á koſciel-
 ne wzięła; ledwie ich poczeła vżywać ná ſtroie ſwietckie/ záraz iá P.
 Bog cieſko dotknał/ cieſka iá choroba złoſyl/ w ktorey rozmaíte pá-
 roryzmy miála/ á Medycy nie mogli doyſć żadney przyczyny zlego
 zdrowia. Niedzy inymi chorobámi była y tá/ że ſie poćiła potē krwá-
 wym. Náwiedził iá w tey chorobie ieden Wóciec z náſych/ á iáko X.

Zach: 5.

J. M. powiedziała/ zda mi się prawi / że był Xiadz Piotr Skąrga;
widząc bårzo złe zdrowie schorzałey Pániey/ pyta się o rozmaitych
przyczynach/ aż też nápadnie ná to co było. Czyli niemáš prawi (á
nic o tym co się stało nie wiedział) iákiey rzeczy kościelney w domu
twoim? Ná pierwsze pytanie odpowie/ że nie mam; przecie ráchua
jąc się sáma z soba/ wspomni ná one perły Kościelne/ y powie co się
stało. Zrozumiamý to Ócier pomieniony/ rádził áby oddałá Ko-
ściołowi co kościelnego; vsluchála/ oddałá/ záraz ozdrowiałá. Te
hystorya X. J. M. czesto w rozmowie przywodzilá z tym dołádem.
Ztego przykłádu/ wýsycy się mamy vczyć/ żebyśmy nic kościelnego
nie mieli: bo kto co ma kościelnego/ nie wstora y ná máietności/ y
ná zdrowiu. Co y sáma zachováłá/ doznála znácznég blogosławieni-
stwa Páńskiego we wýstkich swoich dostátkách Xiążeczych. W tá-
kich cnotách/ w tákich blogosławieniách Boskich/ w tákich szes-
sliwosciách żyłá X. J. M. y w nichże vmártá. Tu mi się otwiera
šeroki plác o śmierci X. J. M. ále że dostáecznie przy pogrzebie mo-
wiono o tey máterey/ ía krotko tylko námiemie niektóre rzeczy do
zbudowánia. W Kościele ná naboženstwie zachorzáłá ostátne.
Gdy iey Spowiednik powiedział/ że nádechodzi godzíná śmierci/ ie-
sli gotowa vmrzeć po Kátholicku/ odpowie: prágne tego; náwet
rzekłá: śmierci się nie boie/ gotowám ná wola Boga/ nic ná się nie
czuie/ coby mie trwożyć mogło. W dzień śmierci/ przed škonáníem
ná godzin siedm/ ábo ósm/ Chlebem się Anyelškim ná droge posiliłá/
y Oleiem s. ku biegowi w kray dáłeki vmocniłá. Trzymáiąc gro-
mnice w ręku/ wyznála Wiáre Kátholická/ Bogu dziekując że w
niey schodzi z tego swiáta/ tárnže Boga prošila/ áby tak iásna duše
iey wziął w rece swoje/ iáka oná w ręku swoich iásna piástowála
swiece. Zá powodem Káplánškim/ wzbudzáłá w sobie ákty Wiá-
ry/ nádzie y miłostí/ do Krucyfíxá osobliwe naboženstwo pokázálá/
podnošac ku gorze reka włásna/ iáko znák zbáwienia swego/ y iá-
ko napewnienýá odsiecz/ ná wýstkie náázdny nepřzyacielskie: cze-
sto cáłowála Krucyfíx/ y do šercá przytulála powtarzáiąc: Odku-
piles mie ná Krzyžu/ niechże ten okup ná mnie štutek swoy weźmie.
Zá nápomnieniem Spowiedniká/ dáłá Blogosławienšтво zacnemu
potomštwu/ blogosławiac y odleglym/ y przytomnym. Wýšcie
šczesliwe byly M. Pánny Woiewodzanki Ruskie/ ktore záwše be-
dac przy boku X. J. M. Bábkí wáše y miłostíwey/ bylyšcie y przy-
łóštku onym smiertelnym/ y z vst Xiążeczych/ y z reki iey wzięlyšcie blo-
gosławienšтво/ y podziękowályšcie zá nie/ vpadáiac do nog/ reke
cáluiac/ á łzámí polewáiac reke one/ ktora do was wyciągála/ y
y was ostátne žegnála. Šzczesćie to wáše ná on czas było. Ale ży-
czylybyš

czylybyscie byly sobie/ aby was byla *X. J. M.* z reki swej wydala.
 O iakaby to byla pociecha wasza/ kiedyby was to bylo potkalo/ co
 Sare corkie *Raguel*/ gdy ia za *Tobia*sa wydano; wiadzy mowi
 pismo rodzicy corkie swa pocatowali ia/ y puszcili w droge/ y pominia-
 iac iako miala rzadzić czeladz/ iako dom sprawowac/ y sama siebie
 zachowac bez przygany. O iakieby bylo szczescie wasze/ kiedyby *X. J.*
M. Babka wasza milosciwa/ was namilke Wneczki swoje wzia-
 wzy za reke/ pocatowawzy wyprawila z domu/ dajac blagoslawi-
 wienstwo y nauke. Lecz dosyc nauczyliscie sie iako zyc/ y iako umie-
 rac macie; dala tez przy skonaniu iedno blagoslawienstwo/ da y dru-
 gie z nieba/ y wazne bedzie. Blagoslawila y zakonowi nasemu w
Jaroslawniu mieszkaiacemu/ y *Pannom* zakonnym od siebie fundo-
 wany. Bog zaplac *M. X.* za blagoslawienstwo/ Bog zaplac
M. Dobrodzieyko. Blagoslawila y slugom; iako kontenci byli z
 tego blagoslawienstwa/ oswiadczyli znacznie/ pokazuiac ze nie tyl-
 ko za zdrowia/ ale y po smierci piastowali dostoiensstwo Panskie/
 gdy wstawicznie straz okolo ciela odprawowali/ y od godziny do
 godziny czuiac nie odstapili Dobrodzieyki swojej. Czyli to nie pie-
 kny byl wieniec przy tym malogranacie? gdy zacna Blachta/ y studzy-
 tey Paniey wszyscy niemal starzy/ (bo w iey domu sluzac starzeli sie)
 do kola obstapiwszy trunne *Kiazece*/ uczciwosc zacnemu cielu czy-
 nili; czemu sie y Cudzoziemcy ktorzy na on czas w *Jaroslawniu* by-
 wali/ wydziwic nie mogli/ widzac takz asystencya/ y wstawiczna
 czynnosć przy trunnie Panskiej. Nie byli ci wierni studzy/ iako on
Marcellus, ktory od *Augusta* maiac sita dobrego/ pokazac chcial/ ze
 wdzieczen dobrodzieystwa/ y obraz iego ze zloty lity wystawil/ y
 przed nim ofiary odprawowal. Wstapil *August*/ nastapi na Pans-
 stwo *Tyberius*/ on zapomniawzy zmarlego dobrodzieia/ glowe *Aug-*
usta odiawszy/ przyprowadzil glowe *Tyberiusa* na one statue/ solem
 orientem adorans, chwytaiac sobie tego co dopiero nastal/ y mogl
 dobrze uczynic/ zapomniawszy onego co czynil dobrze. Ci nie tak/ y
 po zachodzie sloncu sie klaniaли/ y po smierci Pania znaiac/ zacnemu
 cielu powinna cześć oddawali. Dawzy blagoslawienstwo komu
 dac miala/ sama sobie nawietze blagoslawienstwo Boskie co raz za-
 rabiala. Slybala w iedney rozmowie duchowney *Historya* o s-
 mierci *Philippa III.* Krola *Hispanskiego*/ ktory vmieraiac trwozyl
 soba/ zaluiac ze Krolew vmiera/ a nie Pustelnikiem raczey/ y powta-
 rzalte slowa: *O vtinam annis viginti duobus vixissem in Thebaide.*
O bodaybym byl lat dwadzieścia y dwie przeżył na Puszcy w Thebaidzie
(tyle bowiem lat na krolestwie strawił.) Slybac to *Raznodzieia*
 iego *Krolewski*/ Zakonu naszego *Theolog*/ rzecze: *Vultne Vestra*

Tob: 10.

Tacit. lib:

Maiestas elicere actū, qui sit maioris pretij quàm id quod fecisset toto hoc tempore in eremo. *Chceſzże Naiáśn: Krolu uczynię taki Akt, który wazniejszy będzie, niż to co byś czynił przez te lata na puſtyni. Spyta Krol/ iákoż tego doſtazáć? poda ſpoſob Káznodzieiá. Regnum & vitam Veſtra Maiestas conſtituat in manu Dei paratiſſima ad ſatiſfaciendum eius voluntati. Kroleſtwo y życie twoie day Bogu w ręce, gotow będąc we wſytkim zgadzać ſię z wola Boża. Tam mu podał ſpoſob/ áby był gotow wedle woli Bożej oſtąpić Kroleſtwá/ oſtąpić y życia/ á Bogu żywot/ y Kroleſtwo rezygnowác/ tym tworze ſwoę dáruiac co ſobie ludźie wielce wáżá. Uczynił Krol wedle náuki Káznodzieyſkiej/ y poſtazał gotowoſć/ że chce y rzecza ſáma Bogu w ręce dáć y żywot/ y Kroleſtwo: y dla miłości iego opuſzcza wſytko coſkolwiek miał/ y mieć mogł na ſwiećie. Ten ákt wypráwiwoſy Krol/ ſpytał Káznodzieie/ á doſycze na tym? Odpowie Káznodzieiá; doſyc; y poſtazał pewnymi wywodámi / że żywot/ y Kroleſtwo Bogu oſiáruiac/ uczynił wiecey / niżby uczynił wiele lat na puſzczy trawiac. Záprawde ták bywa częſto/ że iednym áktem człowiek mo-
że być porównány Puſtelnikom / ktorzy wiele lat na ſłuźbie Boſkiej*

Sapient: 4. trwáia/ y pełni ſie ono piſmo: Conſumatus in breui expleuit tempora multa; *ſtawſy ſię zá krotki czás doſkonátym, przeżył czásow wiele. Kieźná J. M. te Hiſtorya o ſmierci Krolewſkiej ſłyſzac/ rzekłá: Káda to wiem/ y bázro dziekuie zá te náuke. Káptan ieden ktorzy wie-
dział/ że ſie to chwyciło ſercá X. J. M. przy ſmierci przypomniał ie-
ſliby ſobie nie życzyłá w Zákonie umieráć: podnieſie rękę na znák teg/ że ták ieſt. poſtąpi Káptan/ y poda ſpoſob/ áby wypráwiłá podobny ákt/ iákoſcie ſłyſbéli o Krolu Hiſpáńſkim / y uczyniłá z wielkim áſektem dla miłości Bożej rezygnácyá wſytkich rzeczy/ ktore miałá na ſwiećie / y mieć mogłá/ y żywot ſam dáiac w ręce Bogu. Ale choćbyś tákiey renuncyácyey nie czyniłá Miłóſciwá Dobrodzieyko náſzá/ maſz z inſzey miáry dekrét po ſobie Syná Bożego/ ktorýc przy-
ſadził záplátę rowną z ludźmi Zákonnymi. Táć bowiem iego E-*

Matt: 10. wángelia twierdzi: Qui recipit Prophetam in nomine Prophetæ, mercedem Prophetæ accipiet. *Kto przyymie Proroká w imię Proroká,*

Homil. 20. *záplátę Proroká weźmie. Pyta ſie Grzegorz ſ. Quid eſt enim dicere*
in Euang. *mercedem Prophetæ accipiet, niſi quia is, qui Prophetam ſuá largi-
tate ſuſtentat, quamuis ipſe Prophetiam non habeat, apud omnipotentem tamen Dominum Prophetæ prámium habebit. Kto Proroká pędymie, lubo ſam prorocत्वá nie ma, iednáć w Bogá záplátę Proroká mieć będzie. Day to żeć ty M. X. Zákonnica nie byłá/ áleſ táć wie-
la ludźi Zákonnych Dobrodzieyka byłá/ y przeto że chleb twoy iedzac ludźie Zákonu Bogu w Zákonie ſłużyli/ ciebie z Zákonnikámi Zákon-
nikom*

niłow w niebie zapłata czeła / Mercedem Prophetæ accipies. Wy
prawiwszy te iakoście słybeli akty / kazała sobie znowu podać Kruc
cyfę / wiawszy w ręce / całowała blizny Zbawiciela swego / tamże po
lecała się Nasw: Pannie mówiąc: Święta Mária Mátko Boża /
modl się za mna w godzinie śmierci moiej. Gdy Litania mówiono
o Naswietşym Imieniu I E Z V S, y o Naswietşey Bogá-
rodzicy / ona iuż mówić nie mogąc / (bo trzy tylko przed śmiercią
godziny / mówić przestała.) gestami rozmaite znaki nabożeństwa po-
kazała / wzdychając nabożnie / y oczy ku niebu / y ręce podnożąc. Gdy
przyšlo do owych słow / Bóráńku Boży / który nośiś grzechy ludz-
kie / zmiłuy się nad nia / biła się w piersi / po trzy kroć. Owa może się
o niey mówić / co Hieronym s. o Pauli Rzymiáncie mówi: Defecerat
spiritus & anhelabat in mortem, anima que erumpere gestiens ipsum
stridorem, quo mortalium vita finitur, in laudes Domini conuertebat.
Już siły wstawaly / iuż śmierć się przybliżała / iuż duşá prawie wste-
powala z ciała / á iednak ono ostatnie prawie technienie / którym się
żywot śmiertelny kończy / ná nabożeństwo obracała / do Bogá y
Nasw: Rodzicielki iego wzdychając. Tamże za nápomnieniem
Spowiedniká / polecała się Anyłowi Stróżowi / y podziękowa-
wszy mu za opiekę przez wşytkie lata / prosiła aby się iey stawił prze-
wodnikiem w obca y dáleka kráine. Za nápomnieniem znowu Spo-
wiedniká / nie mogąc wsty / sercem iednak wyrzekşy trzy kroć Imie
I E Z V S, końąc poczeła / y nie długo ducha Bogu oddała.

Coż rzekę o tobie ná dokończeniu mowy moiej / o światobliwa
Kieźno? Żyjąc byłaś iako Sad málogranátowy bogáta w owoc
dobrych uczynków: gdy vmieraś / iako cie sobie málować mamy?
Weźme pierwszy wizerunek ná odmalowanie obrazu twego / o któ-
rym pişe poważny Author Pierius: Africam muliebri specie a-
pud Pactios Florentiæ vidi, in cuius manu altera, læuâ quippe quæ Lib: 54.
decumbentis molliter capiti sustinendo subiecta est, malum punicum
habetur, pro puluillo vndæ duæ, vtraque mare significat. Widział A-
frykę, iako mátronę iaka wymálowána leżąc, iabtko gránatowe w ręku
miała, y taż ręka głowę iakoby spiac wspierała, miasto wezglówka dwa
potoki znaczące dwoie morze, którym Afryká slynie, morze czerwone, y
Mediterraneu, to iest / międzyziemne. A my tu przy śmierci X. J. M.
iakişny obraz widzieli? Leżała Kieźná ná śmiertelnym lożu / á w
ręku Kieżecych málogranaty / to iest / uczynki dobre; bo pełna uczyn-
ków dobrych schodziła z tego świata. Zániosło się iey ná sen; bo w
Bogu zaśnąć miała. Ná iakişne wezglówku polega? pro puluillo
duæ vndæ, vtraque mare significat: miasto poduşek, dwoie źrzodła,
znaczące dwoiákie morze, czerwone y międzyziemne. Morze czerwone.

Cant: 7.

Iob: 9.

ne Syná Bożego meká / Morze międzyziemne / Uświećśa Páni
ná / Ktora między ziemiá á niebem / między Bogiem / á ludźmi pośrze-
dniczka bedac / pośredniczka bylá między Bogiem / y Kieżna náśa /
y iáko záslużoney dobrze v Syná káśke iednála. Weźme wizerunk
ná drugi obraz twoy Kieżecy / z pienia Salomonowego / gđzie
Duch s. duśe nabożna máluie / á oná w bramie stoiac iáblká w re-
ku trzymáiac / ták mowi do Oblubieńcá swego : In portis nostris o-
mnia poma noua & vetera, dilecte mi, seruauit tibi. *W bramách náśych*
wśelákie iáblká, nowe y dawne záchowáám tobie miły moy. Bramá
náśá iest śmierć; przez te brame duśá z ciála wychodzi / y do Boga
idzie. W tey bramie ośiárowáłas Kieżno swiatobliwa / y dawne
iáblká málogránatowe / one dawne uczynki twoie dobre / Ktoremis
záwśe przed Bogiem znáczna bylá : ośiárowáłas y nowe iáblká /
swieży owoc cnot swietych / gđys sie przed skonániem ná rákie na-
bożeńśtwo zdobyła / Ktore Bogu dziwne przyiemne bylo. Podam
y trzeci obraz tey swiatobliwey Kieżny: żyiac y vmieráiac / bylá
iáko drzewo málogránatowe / pełna cnot / pełna záslug / Arbor bo-
na, bonos fructus protulit. *Dobre drzewo, dobry owoc rodźilo; gđy v*
mártlá / ośtáta sie Nauis portans poma, iáka okręt niośacy iáblká w onę
kráinę, gđzie káźde iáblko, to iest / uczynek dobry dobrze popłaca.

Niechże ściesliwie plynie / y stánie v portu požádanego /
á zá wśytkie málogránaty swoje / oczekiwána za-
pláte weźmie / to iest / żywot wieczny
niech otrzyma / Amen.

in
se
a/
nt
ie
ce
o-
ch
ná
gá
ne
is
á/
a-
m
lá
o-
os
ng

